

Slovenski dom

Stev. 118

V Ljubljani, sobota 24. maja 1941

Leto VI.

Izključno zastopstvo za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
l'Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Unica rappresentante per le inserzioni dal Regno d'Italia e dall'estero è
l'Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Prosvetni minister Eksc. Bottai na obisku slovenskih kulturnih ustanov

Važna izjava Ducejevega odposlanca o posebnih nalogah slovenske kulture v italijanskem cesarstvu - Eksc. Bottai je obiskal naše vseučilišče, srednje šole in muzeje - Slavnostna predstava v Operi

»V čast in veselje si štejem, da morem pozdraviti na naših univerzitetnih tleh Eksc. prosvetnega Ministra ter Eksc. Visokega Komisarja Ljubljanske pokrajine in druge odlične zastopnike oblasti. Slovenska univerza, ki je bila že pred poldrugim stoletjem uresničena, je srčna zadeva našega naroda, ki jo je postavil z največjimi gmojnimi napor in najboljšimi umskimi silami, tako da je dosegla priznanje daleč v kulturnem svetu. Ze ob prvem sprejemu vseučiliških zastopnikov je gospod Visoki Komisar izjavil, da ceni in spoštuje slovensko kulturo in pokazal živo zanimanje za naše vseučilišče. Čustva veselja so se le še povečala, ko nas je gospod Visoki Komisar obvestil, da se bo univerza še spopolnila z zgradbo vseučiliških stavb in klinik. Navzočnost Eksc. Prosvetnega Ministra in njegov obisk na našem vseučilišču pa sta še

posebno trdno poročilo, da hočeta Duce in Kraljevska Vlada ljubljanski univerzi omogočiti razvoj do moderne popolnosti. Prav zaradi tega se vsi veselimo obiska Eksc. Prosvetnega Ministra in smo mu od srca hvaležni, saj smo prepričani, da je naša univerza v Eksc. Prosvetnem Ministru dobila močnega podpornika. S prošnjo, naj Eksc. Prosvetni Minister izvoli sprejeti naša odkritosrčna čustva globoke hvalečnosti za cenjeni obisk in našo vdano prošnjo za blagohotno naklonjenost ljubljanski univerzi.

Ministrove izjave o nalogah slovenske kulture

Za rektorjem je povzel besedo Eksc. Bottai ter dejal, da je na ta obisk prišel po Ducejevem nalogu, da bi v imenu italijanske šole

Uspešni letalski in pomorski napadi na angleško vojno brodovje v Sredozemlju

Rim, 24. maja. Uradno poročilo št. 352 generalnega štaba Italijanskih Vojnih Sil pravi: V noči dne 22. maja so italijanska letala bombardirala letališče na otoku Malti.

Iz Severne Afrike poročajo o ogledniškem delovanju. Sovražnik je izvedel polet nad Benghazi.

V vzhodnem delu Sredozemskega morja so naše hitre oglednice zadelo s torpedi dve križarki, nato so se pa nepoškodovane vrnile na svoje oporišče. Dne 21. maja je oddelek bombnikov pod poveljstvom Maria Morassutija na-

padel sovražno skupino in potopil križarko s 5000 tonami. V noči na 22. maj se je italijanska torpedovka pod poveljstvom fregatnega kapetana Francesca Limbellija srečala s šest angleškimi križarkami in enim rušilcem in jih napadla kljub odporu sovražnega topništva in je s torpedom zadela križarko, nato pa se ji je posrečilo oddaljiti se.

V vzhodni Afriki nadaljuje sovražnik s svojim pritiskom proti našim silam v pokrajini Galla in Sidamo. Naše sile se junaško upirajo.

Poslanica Nj. Vis. Kneza Umberta Savojskega italijanski Pehoti

Rim, 24. maja. s. Armadni vojni list objavlja naslednjo poslanico Nj. Vis. kneza Piemontskega:

»Italijanski pešci! Obletnica 24. maja, praznik Pehote, bo to leto našel naše zmagovalne zastave tudi v Jugoslaviji, Grčiji in severni in vzhodni Afriki. Povsod so pešci izročili zgodovini strani popisane s slavo in so potrdili vsemu svetu svoje junaštvo. Naše srce je polno ponosa: orožje, ki pozna vsa junaštva in vse

žrtve, je vredno plemenitih izročil. Pešci Italije! Bodite ponosni, da pripadate plemeniti Pehoti, držite visoko pokonci čast domovine na vseh bojiščih in še bolj ojačate svoje duše. Pripravljajte s srcem in z metodo tehnično sposobnost za napore, ki so še potrebni, da bo Italija lahko dosegla svoje najvišje cilje. Živela Italija! Pozdrav Kralju! Pozdrav Duceju!

Armadni general Vrhovni poveljnik Pehote Umberto Savojski.

Določba glede izobešanja narodnih zastav

Visoki Komisar za Ljubljansko provinco, sklicujoč se na svojo odredbo o izobešanju narodne zastave, naznanja, da se morajo takoj sneti vse zastave, katere so bile izobešane na oknih zasebnih stanovanj in uradnih poslopih, izvzemši vojaške zgradbe. Zastave smejo viseti izključno le od zore do mraka v skladu z odredbo Visokega Komisarja.

Ta odredba velja tako za mesto kakor tudi za vso pokrajino.

Izročanje dalmatinskih pridelkov Hrvaški

Rim, 24. maja. s. Po nalogu Duceja v zvezi s pogodbo, ki je bila podpisana v nedeljo v Rimu, italijanske oblasti izročajo Hrvatom ozemlja, ki so bila dosedaj zasedena po italijanski vojski. Iz Knina, Makarske in Metkoviča prihajajo k poglavniku brzojav, v katerih sporočajo normalni potek teh izročitev in v katerih pravijo, da se italijanska Vojska ob izročanju poklanja hrvaški zastavi.

Nove hrvaške meje

Zagreb, 24. maja. s. Poglavnik Pavelić je izdal izjavo časnikarjem glede hrvaško-madžarskih mej. V tej izjavi pravi Pavelić da se nove hrvaške meje več ali manj ujemajo z mejami bivše Avstroogrške monarhije. Tudi meje med Crno goro in Hrvaško bodo v isti črti postavljene.

Silovit požar v prestolnici francoskega Maroka, Casablanci, je med drugim uničil 400 filmov francoskega kinematografskega podjetja Isli.

Ameriške sodbe o napadalnih nezmožnostih Anglije

Washington, 24. maja. s. Šef ameriškega zrakoplovstva, general Arnold, ki se je bil mudil v Veliki Britaniji, je dal zdaj izjavo, v kateri je med drugim dejal, da Velika Britanija ne bo mogla dolgo dati odpor, če ne bo dobila potrebne pomoči iz ameriških držav. Omenjeni ameriški general je glede na uspehe Anglije v tej vojni zelo skeptičen. »New York Daily News« pa piše, da ameriški vojaški krogi soglašajo v naslednjih dveh tednih.

1. Vel. Britanija nima dovolj vojaštva in tudi ne zadosti orožja, da bi mogla izvesti napad na evropsko celino.

2. Velika Britanija ne more računati s kakšnim ekspedicijskim zborom, ki bi bil poslan iz Združenih ameriških držav, kajti tak ekspedicijski zbor, tudi če bi res odplul, ne bi prispel v Evropo pravočasno.

Vesti 24. maja

Avstralski poslanik v Washingtonu je imel pred ameriški strokovnjaki za reklamo govor, v katerem je dejal, da predstavlja sodelovanje med Združenimi državami in Anglijo veliko težav, ker se Združene države imajo za demokracijo, Anglija pa ne priznava, da bi bila demokracija. Razen tega so v ameriški javnosti močni tokovi, ki sodijo, da Anglija izkorišča narode v svojem cesarstvu.

Nemški tisk poroča, da so v angleški poslanski zbornici dali več predlogov za državno zvezo med Ameriko in Anglijo. Razlog za te predloge je po sodbi nemškega tiska v tem, ker so angleški bogataši prepričani, da se Anglija niti z ameriško pomočjo ne bi mogla zmagovito upirati Nemčiji. Tak načrt naj bi uvedel angleško diktator nad svetom s pomočjo gospodarske samovlade ter političnega reda Zveze narodov. S takim načrtom so se bavili že leta 1934, toda tedaj je odpor Italije in njena zmaga v Abesiniji angleške upe spodnesel.

Poročilo, da sta ameriški vojni minister Stimson ter mornariški minister Knox javno podprla zahtevo po odpravi nevtralnostnega zakona, je vzbudilo hud odpor in takojšen odgovor pri ameriških izolacionistih, ki prirejajo dan na dan protestne shode proti takim načrtom. Angleško poveljstvo je s palestinske meje umaknilo angleške čete ter jih nadomestilo s poljskimi in češkimi, ker se je balo, da bi ti vojaki utegnili iz Palestine pobegniti, poročajo sirske listi.

Nemško ljudstvo je z globoko žalostjo sprejelo poročilo o slavnosti smrti kapitana Priena, slovitega nemškega strokovnjaka za vojskovanje s podmornicami. Prijem je med drugim s svojo podmornico ob začetku sedanje vojne potopil angleško oklopno »Royal Oak« v zalivu Scapa Flow. Na zadnji vojni je potopil za 50.000 ton nasprotnega trgovskega brodovja.

Turčija bo v kratkem prevzela v svojo upravo kos proge Sofija-Carigrad, ki je tekel po grškem ozemlju. S tem bo Turčija dobila hitrejšo zvezo z ostalo Evropo.

Na vsem Japonskem so začeli zbirati staro železo in ostanke kovin, ki jih bodo prevzela japonske tovarne. Na ta način si skuša Japonska pomagati pripravi pomanjkanja starega železa in kovin, ki jih je doslej uvažala iz Združenih držav. Zbiranje bo trajalo do 7. julija.

Siamski parlament se bo v kratkem sestal na šestdnevno sejo. Razpravljal bo o mirovni pogodbi med Siamom in francosko Indokino in o ureditvi pokrajini, ki so se znova priključile Siamu.

in italijanske omike stopil v stik s slovensko šolo in slovensko omiko. Slovenska kultura bo v okviru italijanskega cesarstva imela svojo lastno nalogo, bo uveljavljena in ojačena. Italijanska omika družji, ne izravnavajo. Ljubljansko vseučilišče bo torej imelo svojo posebno nalogo, ki bo priznana in povečana. Po Ducejevem nalogu je Eksc. Bottai potrdil, da bodo dana potrebna sredstva za nadaljevanje stavbnih del na vseučilišču. Zaključil je govor, da bo delo univerze, ko bo tvorila sestavino italijanskega vseučiliškega sveta, vedno bolj oživljeno in da bo izmenjava med obema kulturama ter razmerje med italijanskim cesarstvom ter slovenskim ozemljem, razmerje odkritosrčnega in globokega sodelovanja.

Vsa dvorana je z navdušenjem sprejela besede prosvetnega ministra, ki je potem zapustil vseučilišče.

Potem se je g. Minister v spremstvu omenjenih odličnikov podal proti novozgrajeni vseučiliški knjižnici. Rektor dr. Slavič je vodil visoke goste po moderni zgradbi. Gostje so si ogledali že deloma opremljene oddelke, knjižnične prostore in veliko čitalnico ter so bili očarani nad lepoto arhitekture. Odtoč so odšli visoki gostje k strojnemu zavodu. Tam sta pričakovala goste predstojnik zavoda prof. inž. Lobe in prof. inž. Osana. Gostje so se o opremlitvi novega instituta pohvalno izrazili in se zanimali za vse naprave. Potem so odšli še v anatomski institut. Dopoldanski obisk je bil s tem končan.

Dopoldne je Minister obiskal žensko realno gimnazijo, kjer ga je pozdravil ravnatelj Osana. Učenke, ki so bile ravno po hodnikih, so Ministra spoštljivo pozdravljale z rimskim pozdravom. Minister si je potem skrbno ogledal tudi novo osnovno šolo za Bežigradom ter obiskal vse njene oddelke, nazadnje je obiskal srednjo tehnično šolo z vsemi njenimi oddelki, svoj dan v Ljubljani pa je zaključil z udeležbo pri slavnostni predstavi »Figarove svatbe« v Operi.

Danes dopoldne je Minister obiskal Narodni muzej, Narodno galerijo, Mestni muzej, Ljubljanski grad, italijansko vojaško pokopališče in razstavo slovenske umetnosti v Jakopičevem paviljonu.

Predstave so se udeležili še Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli, armadni general Robotti, divizijski general Orlando, bivši ban dr. Natlačen, škof dr. Rožman, župan dr. Adlešič, rektor dr. Slavič in drugi odličniki.

Sprememba v generalnem štabu in Vojnem Ministrstvu

Rim, 24. maja. s. Z današnjim dnem je vršilec dolžnosti armadnega generala Alfredo Guzzoni prenehal s posli podnačelnika generalnega štaba ter s posli državnega podtajnika v Vojnem Ministrstvu.

Duce mu je poslal lastnoročno pismo, v katerem mu izraža priznanje za uspešno delo na omenjenih mestih. Mesto podnačelnika generalnega štaba je odpravljen. Za državnega podtajnika v Vojnem Ministrstvu je bil imenovan divizijski general Antonio Scuro, dozdaj vrhovni intendant pri poveljstvu Oboroženih Sil v Albaniji.

V Costarici so oblasti spustile 136 italijanskih in nemških mornarjev, ki so bili prijeti zaradi potopitve lastnih ladij. Vsi so odpotovali v Panamo, od koder se bodo skušali vrniti na svoje domove.

Japonske agencije poročajo, da je dobil ameriški kongres v razpravo tri predloge, ki se vsi nanašajo na preprečevanje prodajanja petroleja na Japonsko. V ameriških političnih krogih pravijo, da bodo ti predlogi, da se prepreči sleherni izvoz petroleja na Japonsko, najbrž sprejeti, ker se zanje zavzemajo vse bojevitve struje ameriških intervencionistov.

Za državnega tajnika v nemškem propagandnem ministrstvu je Hitler na predlog ministra Götterbela imenoval generalnega ravnatelja Leopolda Götterbela.

Špansko poslanstvo v Montevideu zanika večino iz ameriških virov, da bi vsa španska diplomatska zastopstva v tujini imela nemške svetovalce. Poslanstvo pravi, da so taka poročila plod smešne domišljije.

Sovjetska zračna ladja »U. R. S. 77« je pred dvema dneva odletela na znanstven polet v stratosfero. Poleta se udeležuje poleg letalcev več letalskih vremenoslovcev in znanstvenikov.

Predsednik Roosevelt je začel klicati iz Evrope vse ameriške diplomatske zastopnike, ki niso naklonjeni njegovi politiki. Vsi tisti, ki v svojih poročilih ne izražajo prepričanja o nemškem porazu, so premeščeni in zamenjani z drugimi, ki so predsedniku bolj po volji. Enaka usoda bo doletela tudi ameriške vojaške odposlance, med njimi načelnika letalskega generalnega štaba, ki je po prihodu iz Anglije izjavil, da Anglija navzlic ameriški pomoči ne bo mogla zmagati zaradi potapljanja ladij in zaradi pomanjkanja živeža in surovin — piše »Evening Post«.

Ameriški dnevnik »Evening Post« se bavi z zadnjimi dogodki na Balkanu ter dolgi ameriško vlado, da je ona ovirala bivšo Jugoslavijo, da bi se sporazumela z Italijo in Nemčijo ter torej tako povzročila polom Jugoslavije in končni poraz Grške. Po sodbi lista je glavni krivec za to znani polkovnik Donovan, ki je lani obiskoval balkanske in druge države.

Nov kredit v znesku 886 milijonov dolarjev je zaprosil od kongresa predsednik Roosevelt in sicer za kritje izdatkov v podporo brezposelnih za prihodnje leto, ki se začneja z julijem.

